

DELOITTE TÕUSIS SUURIMAKS KONSULTATSIOONIETTEVÕTTEKS MAAILMAS!

Veiko Hintsov
Partner
Deloitte Eesti

Rõõm on teatada, et Deloitte Touche Tohmatsu Limited (DTTL) liikmesfirma Deloitte on esimest korda oma tegevuse ajaloos tõusnud suurimaks professionaalseid konsultatsioone pakkuvaks ettevõtteks. Sellega ületab Deloitte oma konsultatsioonivaldkonna konkurente nii käibelt kui personali arvult.

Finantsaasta lõpus 31.05.2010 oli Deloitte korporatsiooni liikmesfirmade kogukäive 26.578 miljardit USD ning korporatsioon andis tööd ligikaudu 170 000 inimesele üle maailma, millest 35% on arenenud turud.

Tsiteerin siinkohal DTTL Global tegevjuhti Jim Quigley't: "Kui Deloitte Haskins & Sells ja Touche Ross & Co. 1989. aastal ühinesid moodustades uue modernse organisatsiooni, olime väikseimad nn. Suurest Kaheksast nagu tol ajal suurimaid selle valdkonna ettevõtteid nimetati. Meie eesmärgiks pole aga kunagi olnud saada suurimaks, vaid olla tippkvaliteedi etalon. Deloitte professionaalid annavad jätkuvalt oma parima, pakkumaks kõrgekvaliteedilist maailmatasemel klienditeenindust ja demonstreerides pühendumist oma tööle. Nende kohusetundlikkus ja pühendumine ettevõtte põhiväärtuste elluviimisele on tõstnud Deloitte maailmas esimesele kohale konsultatsiooniettevõtete seas. See on pöördeline moment meie ajaloos".

Kuidas oleme nii kaugelt jõudnud?

Liidrikohani on Deloitte jõudnud kombineerides orgaanilise kasvu,

strateegilise planeerimise, keskendumise kvaliteedile ning laialdased investeeringud erinevatel turgudel. Vähemolulised ei ole loomulikult ka tehtud investeeringud, mida jätkame ka järgmistel aastatel. Olulisimad nendest on:

- Rohkem kui 1 miljardi suurune investeering ettevõtte kasvu järgmise 5 aasta jooksul.
- Plaanis on võtta tööle enam kui veerand miljonit inimest järgmise 4 aasta jooksul.
- Märkimisväärsed investeeringud toetamaks uut globaalset "As One" strateegiat.

Nagu näete, keskenduvad investeeringud uute teenuste tutvustamisele, võimaluste laiendamisele valitud ühinevatel ja esmatähtsatel turgudel, uute talentide tööle võtmisele ning Deloitte töötajate professionaalsuse arendamisele üle maailma.

Peamised punktid, millele sealjuures keskendutakse, on järgmised:

- **500 miljoni USD** suurune investeering Brasiilia, Hiina, India, Jaapani, Lähis-Ida, Venemaa, Kagu-Aasia ning ka mitmetele Euroopa turgudele.
- Ligikaudu **400 miljoni USD** suurune investeering arendamiseks Deloitte töötajate professionaalust üle maailma läbi rahvusvahelise koostöö eesmärgiga toetada klientide vajadusi muutuvates majandusoludes. See sisaldab 300 miljoni suurust investeeringut Deloitte Ülikooli, mis on plaanis avada 2011. aastal Dallases, Texas. Enamgi veel – Deloitte plaanib võtta tööle veerand miljonit inimest järgmise 5 aasta jooksul.
- Enam kui **100 miljonit USD uude Deloitte äri- ja tegevusstrateegiasse "As One"**, mis on töötatud välja vastamaks klientide komplekssetele ootustele ning toetamaks liikmesfirmade võimalusi pakkuda maailmatasemel teenuseid üle geograafiliste ja äriliste piiride.

- **Enam kui 300 miljonit USD** Deloitte Audit programmi. Audit on liikmesfirmade portfelli põhielement ning plaanis on jätkata investeeringuid parendamiseks auditi kvaliteeti, tehnoloogiat ja metodoloogiat vastamaks seadusandlikele, majanduslikele ning teistele faktoritele, mis mõjutavad auditeerimisega seotud valdkonda.

Ülejäänud investeeringud on suunatud partnerite koolitustesse ning teistesse arendusprogrammidesse.

Mis puudutab uut "As One" strateegiat, siis selle fookuses on laiendada Deloitte haaret üle maailma, keskendudes ennekõike arenenud turgudele, kasutades konkurentsieelisena piiriüleseid teenuseid. Suur osa "As One" investeeringust on planeeritud laiendama klientide teenindusvõimalusi, s.h. muudatusi klienditeenindusmudelites läbi tehnoloogia, laienedes ning kasvades globaalsetel turgudel ning märgates innovaatilisi äri- võimalusi. "As One" strateegia üheks eesmärgiks on kasvada Deloitte turuosa esmatähtsatel ning strateegilistel turgudel, s.h. Hiinas ja Indias.

Tõeline Deloitte "As One" strateegia tugevus peitub liikmesfirmade võimaluses ühendada ning jagada oma oskusteavet ning projekte üle maailma paiknevate meeskondade vahel, pakkudes nii selget konkurentsieelist ning parimat klienteendust.

Deloitte visioon, tugev globaalne kultuur ja jagatud väärtused, on ja jäävad muutumatuteks. Need elemendid aitasid Deloitte'il saavutada juhtivat positsiooni maailma konsultatsiooniettevõtete seas ning koos uue "As One" strateegiaga on see tugevaks aluseks laiendamaks Deloitte äritegevust ning olemaks kvaliteetse teenuse etalon ning esimeseks valikuks nii edukaimatele klientidele kui andekaimatele töötajatele. •

Konkurentsivõimeline pangandus

Võrreldes Suurbritannia ja USA pankadega, väljusid Kesk-Euroopa pangad kriisist suhteliselt üleilmsetest mõjudest puutumatusena. Samas on märkimisväärselt vähenenud finantseerimiseks sobivate ettevõtete arv, mis on omakorda panganduskeskkonna konkureerivaks muutnud. Pangad on pidanud rakendama kulude kokkuhoiu meetmeid ning samal ajal hoidma või isegi parandama klientidele pakutava teeninduse taset. Panganduses toimuv reform Basel III näol seab pankadele täiendavaid kapitalinõudeid, kuigi hiljuti läbiviidud uuringud näitasid valdkonna üldist head olukorda. Muutused regulatsioonides, tooted ja teenused, mida on vajatud, et Kesk-Euroopa pangandus jõuaks järgi Lääne-Euroopa kolleegidele, on lõpuks aset leidmas.

Loe lisaks www.deloitte.com/top500

Hilinenud mõju

Kindlustuse valdkond on hoolimata kriisist näidanud viimasel kahel aastal häid tulemusi, kuid on nüüd hakanud tundma kriisi mõjusid. On esitatud seisukohti, et hullem on alles tulemas. Hetkel on regioonid kindlustusfirmad silmitsi kasvunud pettuste arvuga nagu ka vähenenud preemiatega. Kindlustuses, nagu ka teistes valdkondades, on ka konkurents kasvanud. Solvency II nõuded muudavad kapitali hoidmise, korporatiivse kontrolli nõuded rangemaks nagu ka avalikustamise ning läbipaistvuse kohustuse. Selle tulemusena tuleb kindlustusvaldkonna ettevõtetel moderniseerida oma IT-süsteeme, et vastata raporteerimise nõuetele, minimeerida pahahtlikku müüki ning leida moodused kuidagi rakendada suuremat kontrolli vahendajate üle. Edasiminek on oluline, et valdkonna ettevõtted räägiksid nõ. ühel häälele, mis puudutab regulatsiooni ning klientide usalduse võitmist.

Loe lisaks www.deloitte.com/top500

Ehitades midagi püsivat

Kesk-Euroopa ehitussektor on näinud erasektori valdkonna nõ. külmumist, samal ajal kui avaliku sektori ehitustegevusega on üritatud tekkinud vahet täita, seda eriti Poolas. Ajal, kui avaliku ja erasektori ehitustellimused on jätkuvalt madalseisus, on valdkonna ellujäämiseks tõusnud üliolulisele kohale Euroopa Liidu infrastruktuuride fondid. Nüüd tuleb riikide valitsustel kindlustada, et neid fonde kasutatakse ehitussektori turgutamiseks võimalikult efektiivsel moel. Ka ehitusfirmad on pidanud muutama efektiivsemaks, vähendades kulusid, moderniseerides äritegevust, muudama oma struktuure ja rakendama uusi tehnikaid.

Loe lisaks www.deloitte.com/top500

Eurole üleminekust

Siret Maremäe
Juhtivkonsultant
AS Deloitte Audit Eesti

Euro tulekuni Eestis on jäänud aega vähem kui 100 päeva. Mida selle aja-ga peaks oma ettevõttes veel tegema, et 1. jaanuaril euro tulekuks valmis olla?

Deloitte tähelepanekute järgi on ettevõtete ettevalmistuse tase väga erinev. Ühelt poolt on see loomulik, kuna valdkonnad on erinevad ning kasutatavate infosüsteemide keerukus samuti. Näiteks pankade või telekommunikatsiooni-ettevõtete eurole ülemineku projekt on hoopis teistes mastaapides kui kinnisvarahaldusettevõttes. Täna sel päeval on ka selliseid ettevõtteid, kes pole veel alustanud eurole ülemineku ettevalmistustega, samas väga suurel osal ettevõtetest on käimas juba infosüsteemide testimine ning koolitused.

Igal juhul soovitame nendel ettevõtetel, kes pole midagi teinud eurole ülemineku ettevalmistamiseks, alustada seda esimesel võimalusel. Seda isegi situatsioonis, kus kasutatakse standardtarkvara, puuduvad keerulised süsteemidevahelised seosed, sularahaga ei arveldata jne. On oluline võtta ühendust oma tarkvara tarnijaga/teenuse pakkujaga ning koos analüüsida, millised tegevused on eurole üleminekuks vajalikud.

Kuid ka need ettevõtted/organisat-

sioonid, kes peavad juba 1. jaanuari hommikul opereerima eurodes, on väga erineval kaugusel oma euro ettevalmistustega. Kes alles teevad esimesi samme kaardistamiseks, mida eurole üleminekuks vaja on, kes tegeleb testimisega ning konverteerimise detailse plaani koostamisega.

Mis on siis need tegevused, mida ettevõttel tuleks veel teha enne 1. jaanuari? Kindlasti pühendada piisavalt palju aega testimisele, koostades põhjaliku testi-plaani, mis hõlmab erinevaid testistenaariume. Testimine tuleks läbi viia ka piisavalt varakult, et vigade avastamisel oleks võimalik veel parandusi teha. Praegu on veel aega mõelda välja ning vajadusel arendada konverteerimise kontrolli- ja võrdlusraporteid konverteerimise läbiviimise õigsuse kontrollimiseks. Ning ära ei tohiks unustada ka plaan B vajadust. Kui ettevõttel on näiteks kauplused üle Eesti, mis avatakse 1. jaanuari hommikul, siis tuleks eurole ülemineku ettevalmistuse käigus läbi mõelda, mis saab siis kui kassasüsteemide eurole ülemineku õigeks ajaks ei õnnestu. Mõned kuud enne 1. jaanuari on kasulik viia läbi ka euro valmisoleku audit, kus sõltumatu osapool vaatab üle ning annab hinnangu, kas ettevõtte on tõepoolest eurole üleminekuks valmis ning vajadusel koostab ülevaate sammudest, mis tuleks teha valutuks eurole üleminekuks. Plaan B peaks olema valmis ka juhaks kui näiteks ettevõtte IT-juht, kes konverteerimist aastavahetusel teostama peaks, ootamatult haigeks jääb või eurole ülemineku projektijuht seoses juhtkonnapoolse toetuse puudumise või kõrge tööpinge tõttu näiteks novembris tõölt lahkub. •

Kriis kui võimalus

Deloitte tööstuse ülevaate raport

Edukamad on need ettevõtted, mis suudavad kasutada seda perioodi muutmaks oma ärimudeleid, rakendades kulude efektiivsuse ja tootlikkuse kasvu reforme.

Samal ajal kui globaalse majanduse kohalt hajub udu, tundub, et Kesk-Euroopas on taastumine käimas kuidagi ebaühtlases tempos. Deloitte tööstuse ülevaate raport on kokku pandud Kesk-Euroopa tööstusharude juhtide poolt, kaasates 30 regioonis aktiivselt tegutseva ning silmapaistva ettevõtte juhte.

Selles raportis annavad Deloitte'i partnerid oma nägemuse majanduslangusest taastumise perioodi kestvusele seitsmes olulisemas tööstusharus ning hindavad Kesk-Euroopa turgudel allesjäänud riske. Raporti esimeses väljaandes keskendume nendele väljakutsetele, millega ettevõtted seisavad silmitsi järgmise 12 kuu jooksul.

Käesoleva raporti koostamise käigus intervjueriti tippjuhte, kes viitasid, et kriis ei ole veel jõudnud lõpule, kuigi nad näevad juba selgeid märke sellest, et tunneli lõpus paistab valgus ning mõistavad, kui oluline on olla ettevalmistatud kriisist väljumiseks.

Täisversiooni artiklist saate lugeda meie kodulehelt: www.deloitte.ee •

Äriühingu kapitali muutmine eurole üleminekul

Eeva Pajuviidik
Konsultant
AS Deloitte Advisory

Seoses eurole üleminekuga toimuvad mitmed muudatused automaatselt – näiteks kontoraha konverteerimine, kroonides sõlmitud lepingute jätkumine eurodes, kuid äriühingute aktsia- või osakapitali konverteerimine €-päeval otse ei toimu. Peamiseks põhjuseks on asjaolu, et automaatsed konverteerimise reeglid ei pruugi äriühingu kapitali korral tulemust anda, kuna aktsiate ning osade nimiväärtuse suurusel on seatud piirid. Samuti võib automaatne ümberarvestus muuta ebaõigelt senist osaluste proportsiooni.

Äriseadustik on juba 1. juulist 2010 võimaldanud osa- ning aktsiakapitali väljendamist eurodes. Minimaalseks osakapitali suurus on 2 500 eurot ja minimaalne osa nimiväärtus peab olema vähemalt üks euro, suurema väärtusega osa peab olema euro täiskordne. Minimaalne aktsiakapitali suurus on 25 000 eurot ning väikseim aktsia nimiväärtus on 10 eurosent, kui nimiväärtus on suurem, siis peab see olema 10 eurosenti täiskordne.

Osaühingu osakapitali üleviimisel eurodesse on sisuliselt kaks võimalust – kas vähendada või suurendada kapitali. Aktsiaseltsi puhul on kolmanda võimalusena olemas ka nimiväärtusega aktsia kasutuselevõtt. Äriseadustikus on ette nähtud madalam häälteenamuse nõue osanike või aktsionäride otsusele kui aktsia- või osakapital muudetakse lähima võimaliku suuruseni. Kui tavakorras peaks kapitali ja ka põhikirja muutmisel hääletama poolt vähemalt 2/3 osanikest või aktsionäridest, siis eurole üleminekul on võimalik, et otsus võetakse vastu vähemalt poolte aktsionäride või osanike häältega tingimisel, et kapitali muudetakse ainult lähima suuruseni. Ka [äriregistri koduleheküljel olev eurokalkulaator](#) pakub võimalusena lähima suuruse arvutamist. Samas, kui eesmärgiks on suuremate muudatuste tegemine, siis suuremaid valikuvõimalusi pakub [Eesti Väärtapaberikeskuse veebilehel asuv kalkulaator](#).

Kapitali vähendamise korral lähima suuruseni ei pea äriühing teavitama võlasaldajaid otse ega Ametlike Teadaannete kaudu (äriseadustiku § 199 ning §

358 ei kohaldata), samuti saab avalduse äriregistrile esitada koheselt ilma kolmekuulise ooteperioodita. Kapitali suurendamisel on võimalik teha nii rahaline kui ka mitterahaline sissemaks, aga kuna mitterahalise sissemaks hindamine tuleb üldjuhul ka auditeerida, siis rahaline sissemaks on lihtsam. Kui äriühing kavatses samal ajal suuremaid muudatusi osa- või aktsiakapitalis, näiteks seoses netovara nõuete täitmisega, tasub uurida ka mitterahalise sissemaks tegemist. Peale rahalise sissemaks tegemist peab äriühing võtma pangast kinnituskirja kapitali sissemaks kohta, mis esitatakse äriregistrile.

Aktsiaseltsidel on võimalik kasutusele võtta ka nimiväärtusega aktsiad, mille väärtus leitakse aktsiakapitali ning aktsiate arvu jagatisena. Väikseim arvestuslik väärtus nimiväärtusega aktsiatel peab olema 10 eurosent. Nimiväärtusega aktsiad saab kasutusele võtta siis, kui aktsiaseltsil on ainult ühte liiki aktsiad (lihtaktsiad). Nimiväärtusega ja nimiväärtusega aktsiate üheaegne kasutamine ei ole lubatud, ehk siis nimiväärtusega aktsiad peavad moodustama 100% aktsiakapitalist.

Äriühingu kapitali muutmisel tuleb muuta ka põhikirja, kuna senine miinimumning maksimumkapital, aktsiaseltsi korral ka aktsiate nimiväärtused, arvatakse ümber eurodeks. Ilma põhikirja muutmata uut kapitali suurust registreerida ei ole võimalik. Osanike või aktsionäride otsuses tuleb põhikirja muudatus otsustada enne kapitali suurendamist või vähendamist. Kui otsus, põhikirja muudatus ja vajadusel ka kapitali sissemaks on tehtud, tuleb uus põhikirja ning osa- või aktsiakapital registreerida äriregistris juhutuse esitatud kandeavalduse alusel. Kandeavalduse saab esitada elektroonselt läbi ettevõtjaportaali või notari kaudu ning seda tuleb teha kuue kuu jooksul alates osanike või aktsionäride otsuse vastuvõtmisest.

Kapitali ümberarvestamisel eurodesse ei ole seaduses lõpptähtaega. Siiski ei kanta alates 1. jaanuarist 2011 registrisse uusi äriühinguid, kui nende kapital ei ole väljendatud eurodes. Aasta hiljem ehk siis alates 1. jaanuarist 2012 ei kanta äriühingu põhikirja muudatust või kapitali suurendamist ja vähendamist registrisse juhul, kui kapital ei ole väljendatud eurodes. Kuni 2011. aasta lõpuni on 280-kroonisest riigilõivust vabastatud põhikirja muutmine ja kapitali registrisse kandmine vaid juhul, kui seda tehakse seoses kapitali üleviimisega eurodesse ja kapitali muudetakse lähima võimaliku suuruseni. •

Tarbija mängureeglite aeg

Jae- ja valmistoodete müüjad üle Kesk-Euroopa on olnud silmitsi tarbijate ostujõu vähenemisega nagu ka kasvanud hinnatundlikkusega. Kombinatsioon kulude vähendamisest ning kasvanud hinnatundlikkus võib kergesti viia keerulisse ringi, kus tarbijad näevad tooteid üksnes kui tarbekaupi. See on midagi, mida eratarbijale suunatud ettevõtted peavad vältima. Võtab veel aega enne, kui tarbijad hakkavad tundma majanduse elavnemist ning seetõttu lükatakse hetkel veel mittevajalike kaupade ostmist edasi või ostetakse tooteid, mis on müügis soodushinnaga.

Loe lisaks www.deloitte.com/top500

Energiline aeg

Kesk-Euroopa energiasektor on valmis olulisteks muutusteks, nüüd kui töös on mitmed projektid, mille tulemusena ehitatakse uued torud ida ja lääne vahele ning energiaallikaid pidevalt moderniseeritakse. Täna peaaegu märksõnaks on riskide vähendamine ning tooraine mitmekesistamine, mille tulemusena peaks kasvama energiast sõltumatus ning suurema läbipaistvusega ning konkurentsivõimelisem energiaturg. Tulevad muutused nõuavad kohanemist terves energiasektoris.

Roheline energia teeb tulekut kogu Kesk-Euroopas, kuigi selle kasutamise efektiivsust tuleb hoolikalt jälgida nii ettevõtete kui regulatiivametite poolt. Samuti on jätkuvalt väljakutseks selle rahastamine, kus on märgata mitmete ettevõtete läbimõeldud investeeringuid taastuvenergiasse ja –tehnoloogiasse fookusega lühiajalisele tasuvusele.

Loe lisaks www.deloitte.com/top500

Käigu vahetus

Kesk-Euroopa tootmisvaldkond on pidanud kohanema vähenenud nõudlusega. Likviidsusprobleemid on muutnud mitmed ettevõtted maksejõuetuks, samas kui paremini ettevalmistatud ettevõtted on saavutanud tasakaalu. Innovatsioon on tootmisvaldkonnas jätkuvalt oluliseks märksõnaks ja seda nii lühikeses kui pikaajalises perspektiivis. Jätkuvalt olulised on ka kulude efektiivsuse meetmed, jaotusvõrgu ja logistilise keti optimeerimine nagu ka majanduslanguse järgse turu nõuetele vastavate uute toodete arendamine. Paindlikkus on Kesk-Euroopa tootjate põhiline eesmärk, samas kui ettevõtted peavad olema valmis reageerima kiiresti muutuvatele nõudmistele.

Loe lisaks www.deloitte.com/top500

Muudatused audiitorteenuste osutamisel

Anne Mobel
Auditi vanemprojekti juht
AS Deloitte Audit Eesti

Milles seisneb auditi ja ülevaate erinevus?

Audit on kindlustandev töövõtt, mida osutatakse kooskõlas Rahvusvaheliste Auditeerimise Standarditega (inglise keelne lühend ISA). Audit hõlmab tõendusmaterjalide, millel põhinevad raamatupidamise aastaaruandes esitatud arvnäitajad ja avalikustatud informatsioon, kontrollprotseduure. Samuti hõlmab audit hinnangu andmist kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasusele ja juhtkonna poolt antud raamatupidamislike hinnangute põhjendatusele ning seisukoha võtmist raamatupidamise aastaaruande üldise esitusviisi suhtes. Auditi tulemusena väljastatakse kogutud tõendusmaterjalide põhjal kinnitavas vormis sõltumatu vandeaudiitori aruanne:

„/.../ Oleme seisukohal, et raamatupidamise aastaaruanne kajastab olulises osas õigesti ja õiglaselt AS-i Kena Päev finantsseisundit seisuga 31. detsember 2010, aruandeaasta majandustulemust ja rahavoogusid kooskõlas Eesti raamatupidamise seaduse ja Raamatupidamise Toimkonna juhenditega.“

Ülevaatus on samuti kindlustandev töövõtt, kuid mida osutatakse kooskõlas Rahvusvaheliste Ülevaatamise Teenuse Standardiga (inglise keelne lühend ISRE). Ülevaatamise eesmärgiks on võimaldada vandeaudiitoril teada anda, kas nende protseduuride põhjal, mis ei

sisalda kõiki neid tõendusmaterjale, mis oleks nõutav auditi puhul, on vandeaudiitor täheldanud midagi, mis sunnib teda uskuma, et raamatupidamise aastaaruanne ei ole koostatud kõigis olulistes osades kooskõlas raampõhimõtete ja analüütiliste protseduuride kaudu piisavate asjakohaste tõendusmaterjalide hankimist, samuti juhatuse ning osanike ja nõukogu (selle olemasolul korral) koosolekute protokollide ja raportitega tutvumist. Läbiviidud protseduuride ja kogutud tõendusmaterjalide põhjal väljastatakse nõ negatiivse kinnituse vormis sõltumatu vandeaudiitori aruanne:

„/.../ Tuginedes meiepoolsele ülevaatamisele, ei ole meile teatavaks saanud midagi, mis sunniks meid uskuma, et kaasnevad raamatupidamisaruanded ei anna õiget ja õiglast ülevaadet (või "ei ole kajastatud õiglaselt kõigis olulistes osades") kooskõlas Eesti raamatupidamise seaduse ja Raamatupidamise Toimkonna juhenditega.“

Millal teha auditit, millal ülevaadet?

Seaduse kohaselt kehtib auditi ja ülevaate vajaduse väljaselgitamisel kahe ja ühe näitaja reegel (varasemalt ühe näitaja reeglit ei olnud), mis on iseenesest väga lihtne – õige töövõtu defineerimiseks tuleb bilansipäeva seisuga jälgida või siis ette prognoosida kolme seaduses etteantud parameetrit – müügitulu, varade mahtu ning töötajate arvu.

Audit on kohustuslik ettevõttele, kui on täidetud järgmised tingimused:

Näitaja	2 näitajat üle	1 näitaja üle
(Müügi) tulu miljon eurot	2	6
Varade maht miljon eurot	1	3
Töötajate arv	30	90

Tasub teada, et kohustuslikku ülevaatus võib alati asendada auditiga ja valikut tehes tasub silmas pidada, et ülevaatus annab vaid mõõduka kindlustunde. Kui ettevõtjal on kohustus esitada näiteks

pangale või koostööpartneritele teatud formaadis aruandeid, siis on soovitatav enne vandeaudiitoriga töövõtu kokkuleppimist kooskõlastada selle ulatus kolmanda osapoolega, et ei tekiks hiljem

Ülevaatus on kohustuslik, kui on täidetud allpool toodud tingimused:

Näitaja	2 näitajat üle	1 näitaja üle
(Müügi) tulu miljon eurot	1	3
Varade maht miljon eurot	0,5	1,5
Töötajate arv	15	45

kohustust täiendavate töövõttude järele. Kui ettevõtja näitajad on alla ülevaateuse jaoks toodud parameetrite, siis ei lasu ettevõtjal kohustust teha ka ülevaatus. •

Eurole ülemineku juriidilised aspektid

Seoses euro kasutuselevõtuga peab Kroonikuningate AS üle minema eurodes väljendatud aktsiakapitalile. Praegune aktsiakapital on 500 000 krooni, mis jaguneb 50 000 aktsiaks, igaüks 10-kroonise nominaaliga. Aktsiakapitali suurus kokku on seega 31955,82 eurot, mis jaguneb 64 eurosendise nimiväärtusega aktsiateks. Seoses eurole üleminekuga on äriühingu juhtkonnal tekkinud mitmeid küsimusi:

- Mis tähtjaks peab aktsiakapital olema väljendatud eurodes?
- Missugune peaks olema uus aktsiakapital ning ühe aktsia nimiväärtus?
- Mis on nimiväärtusega aktsia ning kas selle kasutuselevõtt on otstarbekas?
- Missugused on üldkoosoleku häälteenamuse nõuded, kui otsustatakse aktsiakapitali ning põhikirja muudatusi?
- Mis toimingud seonduvad Eesti väärtapaberite keskregistriga?
- Kuidas raamatupidamislikult väljendada aktsiakapitali suurendamist või vähendamist?
- Mis maksutagajärjed võivad kaasneda eespool nimetatud toimingutega?

Deloitte'el on vastused kõikidele tõstatatud küsimustele.

Võtke meiega ühendust ja me aitame Teid.

Mait Riikjärv, mriikjarv@deloitteCE.com ja Ivo Vanasaun, ivanasaun@deloitteCE.com. Telefon: 640 6500

Uuendused rendiarvestuses

Monika Peetson
Auditi vanemprojekti juht
AS Deloitte Audit Eesti

17. augustil 2010 avaldasid Rahvusvaheline raamatupidamisstandardite nõukogu (IASB) ja USA Raamatupidamisstandardite nõukogu (FASB) ühiselt standardi muutmise projekti rendiarvestuse kohta (IAS 17). Projekt lõpetab vahe tegemise kasutus- ja kapitalirendil ning tutvustab rentnikele ja rendileandjatele uut arvestusmudelit. Liisinguid ei lubata enam kajastada bilansiväliste finantseeringutena ja kõik rendilepingud tuleks kajastada hoopis varade või kohustustena.

Muudatusi rendiarvestuse mudelis pole toimunud juba aastaid ning kehtiv arvestus on olnud suure kriitika märklauaks. Peamine etteheide kehtivale korrale on see, et rendilepingute liigitamist määravad reeglid toetuvad subjektiivsetele hinnangutele, mis võivad viia sarnaste tehingute vägagi erinevale kajastamisele, mis omakorda põhjustab andmete võrreldamatust ning olukordi, kus ettevõtte peamised varad ei kajastu bilansis.

Rentide kajastamine rentniku arvestuses

Rendilepingute kajastamine rentniku aruannetes põhineb **kasutusõiguse põhimõttel**. Rendisuhte alguses omandab rentnik õiguse kasutada vara kindla perioodi jooksul ning selle peegelduseks kajastab rentnik oma raamatupidamises vara ning kohustuse, kuna peab tasuma vara kasutamise eest rendimakseid. Väljapakutud mudel erineb hetkel kehtivast rendiarvestuse mudelist, kus rentnik kajastab õigust renditud vara kasutada, kajastades olenevalt rendi tingimustest kas vara ja kohustuse (kapitalirent) või täitmisele kuuluva lepingu (kasutusrent). Uue lähenemise puhul „rendilepingute liigitamist“ enam ei eksisteeri.

Muudatus võib mõjutada peamisi ettevõtte tegevuse hindamiseks kasutatavaid suhtarve. Varade ja kohustuste suurenemise tulemuseks võib olla väiksemad käibekordajad, väiksem omakapitalirentaabilus ning omakapitali võlasiduvuse näitaja suurenemine, mis võib mõjutada edasisi laenuvõimalusi ning laenulepingutes sätestatud kohustuste ja piirangute täitmist.

Liisingukohustuse puhul võetakse arvesse hinnangud tingimuslike rentide, garanteeritud jääkväärtuste ja uuendamis-

õiguste kohta. Tingimuslike rentide arvessevõtmine tähendab olulist muudatust võrreldes hetkel kehtiva rendiarvestusega, mille puhul tingimuslike rente rendimaksete miinimumsumma arvutusse ei kaasatud. Vajadus võtta arvesse erinevaid stsenaariumeid ja tõenäosusi, mille aluseks olev informatsioon võib lepingute lõikes oluliselt erineda, võib muuta selle nõude paljude ettevõtete jaoks aja- ning rahakulukaks.

Rentide kajastamine rendileandja arvestuses

Projekt pakub rendileandjale kaht alternatiivset lähenemist: **tegutsemiskohustuse meetod** ja **kajastamise lõpetamise meetod**. Mudeli valik põhineb sellel, kas alusvaraga seotud riskid ja hüved jäävad rendileandjale või mitte. Rendileandja, kes säilitab alusvaraga seotud riskid ja hüved, kasutab tegutsemiskohustuse meetodit, vastasel korral kajastamise lõpetamise meetodit. Mudeli valik tehakse rendi alguses ning hiljem seda enam ümber ei hinnata.

Soovituslikud üleminekutingimused nõuavad ka juba olemasolevate liisingute kajastamise muutmist.

Need kaks meetodit peaksid järgima rendileandja ärimudelit. Rendileandja, kelle ärimudel on peamiselt alusvarade valitsemiselt (juhtimiselt) tulude teenimine (ehk peamine risk on varaga seonduv risk), rakendab tegutsemiskohustuse meetodit (ehk rendileandja, kes rendib vara selle vara kasuliku eluea jooksul välja mitmele erinevale rentnikule või kes müüb vara rendiperioodi lõpul). Vastupidisel juhul, kui rendileandja ärimudeliks on rentida vara selle kasuliku eluea jooksul ühele osapoolele selliselt, et peamine risk on krediidirisk, kasutatakse kajastamise lõpetamise meetodit. Sellegipoolest on kasutatava mudeli väljavalimisel vajalik hoolikalt analüüsida kõiki fakte ja asjaolusid.

Tegutsemiskohustuse meetod

Tegutsemiskohustuse meetodi põhjal on rendileandjal tegutsemiskohustust lubada vara kasutamine rendiperioodi jooksul. Rendileandja kajastab rendi alguses rendikohustuse, mis on võrdne eeldatavate rendimaksete nüüdisväärtusega ning vara summas, mis on võrdne rendimaksete nüüdisväärtusega, mis sisaldab ka esialgseid diskonteeritud otsekulusid. Rendileandja alusvara oma bilansist ei eemalda.

Rendinõude esialgne hindamine liisingu alguses põhineb pikimal võimalikul rendi-

perioodil, mille esinemise tõenäosus on suurem kui selle mitteesinemine ning see määratakse kindlaks eeldatava tulemuse mudeli abil. Edaspidi kajastatakse liisingunõuet soetusmaksumuses, kasutades efektiivse intressimäära meetodit.

Liisinguandja peab jääkväärtuse igal bilansipäeval ümber hindama juhul, kui esineb muutusi faktides või asjaoludes, mis viitab kajastatud rendinõude summa olulisele muutusele. Kui selline muutus eksisteerib, hinnatakse ümber hinnanguiline rendiperioodi pikkus, eeldatavad tingimusliku rendi maksed ning jääkväärtuse garantiid, mida on võimalik usaldusväärselt kindlaks määrata. Muutused rendiperioodi pikkuses väljenduvad rendinõude ning rendikohustuse korrigeerimisena. Muutused hinnangulistest rendimaksetes kajastatakse kasumiaruandes.

Kajastamise lõpetamise meetod

Kajastamise lõpetamise meetodi alusel on tegutsemiskohustuseks vara toimetamine rendi alguses liisinguvõtjale. Rendileandja kajastab vara kui õiguse saada rendimakseid ning eemaldab osa alusvara jääkväärtusest oma bilansist ja jätab oma bilansis selle osa vara jääkväärtusest, mis esindab rendileandja õigusi, mis ei kandunud üle. Lisaks sellele kajastab rendileandja liisingu alguses renditulu, mis kujutab endast rendimakse nüüdisväärtust ja rendikulu, mis kujutab endast kajastamata jäetud osa soetusmaksumust.

Soovituslikud üleminekutingimused nõuavad ka juba olemasolevate liisingute kajastamise muutmist. Kuigi uus rendiarvestuse standard ei jõustu eeldatavasti enne 1. jaanuari 2013, peaksid rentnikud ja rendileandjad enne uute pikaajaliste lepingute sõlmimist võtma arvesse ettepanekute võimalikke mõjusid juba olemasolevatele liisingutele ning seda, kuidas kavandatud muudatused võivad liisingute struktuuri muuta. Lisaks sellele ei peegelda jõustumise kuupäev tingimata hetke, mil ettevõtte peaksid hakkama uusi reegleid rakendama, kuna üleminekutingimuste kohaselt tuleb uusi reegleid rakendada alates esimese aastaaruandes esitatud võrdlusandmete perioodi algusest. Seetõttu on oluline, et ettevõtte hakkaksid juba täna mõtlema sellele, kuidas need soovitusel võivad mõjutada finantsaruandeid ning võtma arvesse, kas on vaja teha muudatusi liisingute struktuuris, ettevõtte tegevuse hindamise mudelis või laenudega seotud kohustustes või piirangutes.

Projekti kommenteerimise periood lõpeb 15. detsembril 2010 ning lõpliku standardi eeldatav avaldamisaeg on juuni 2011. Uue käsitletule jõustumise kuupäeva standardi muutmise projekt ei täpsusta. •

Otsides lahendusi kestvale taastumisele

Pirkko Kuusik
Turundusspetsialist

Kujundame homset – Kesk-Euroopa ettevõtted peavad kasutama finantsvõimenduse eeliseid suurendamiseks rahvusvahelist konkurentsivõimet

Deloitte Kesk-Euroopa Top 500 raporti kohaselt on 2010. aasta esimese kvartali majandusnäitajate põhjal võimalik väita, et järkjärguline majanduse taastumine on juba käimas, mida näitab ka laialt levinud ettevõtete käibe tõus võrreldes eelmise aastaga.

See näib toimuvat enamikes maades ning sektorites, kuigi turu dünaamika sellistes sektorites nagu tehnoloogia, meedia ja telekommunikatsioon (TMT) ning autotööstus näitavad, et sellel reeglil on ka erandeid.

Loomulikult on mitmeid tegureid, mis mõjutavad taastumist, näiteks majanduse stimuleerimise paketiid lääneriikide valitsustelt ja rahvusvahelis-

telt organisatsioonidelt, riiklikud meetmed vähendamaks defitsiiti ning ettevõtete programme moderniseerimaks ning muutmaks oma operatsioone efektiivsemaks.

Deloitte Kesk-Euroopa juhi Michael J. Barrington sõnul peaksid regionaalsed ettevõtted vaatama ka oma nõ. "loomulikele" eelistele kasutamaks ekspordivõimalusi. "Rahvusvaheline kaubandus sõltub paljuski jätkusuutlikust majanduslikust olukorrast, eelkõige väljaspool Kesk-Euroopat – ettevõtted ei saa seda mõjutada, küll aga peaksid nad maksimaalselt ära kasutama madalamaid tööjõu- ja tootmiskulusid. Deloitte poolt koostatud raport reastab regiooni 500 juhtivat ettevõtet ning uurib riiklikke ja sektori trende illustreerimaks graafiliselt laiemat kommerts- ja majanduskeskkonda, millele ärijuhid peavad kohanduma ning vastama.

Näiteks juhtiv naftaettevõtte PKN Orlen Poolast muutis radikaalselt oma puhastulu positsiooni 2008. aasta 324 miljoni euro suurusest kahjumist 280 miljoni euro suuruse kasumini. Samamoodi suutis Poola pank PKO BP tõsta oma aktsiate väärtust 18% ning võtta sektoris liidrikoht, samal ajal kui konkurendid kogesid kas vähest tõusu või mõningatel juhtudel ka otsest langust.

Teiseks oluliseks elemendiks Kesk-Euroopa õrnas taastumises on selged konkurentsieeliseid, mis peituvad regiooni majanduses võrreldes Lääne-Euroopa kolleegidega. Need sisaldavad suhteliselt madala tasemega tööjõukulusid, uusi tooteid-teenuseid, mis on efektiivsemad kui Lääne ettevõtted, ja panganduse sektor, mis suutis vältida halvaimaid finants- ja majanduskriisi mõjusid.

Üldine pilt regioonist, mis tekkis pärast sellist kriisi, kui regiooni 500 suurima ettevõtte käibed langesid ühe aastaga kuni 21%, tekitab jätkuvalt ebakindlust, kuid peidab endas ka mitmeid uusi võimalusi. Regiooni riikide ja ettevõtete jaoks on nüüd oluline haarata kinni nendest võimalustest ning seda tehes muuta tänane habras taastumine tugevaks ja jätkusuutlikuks.

Et seda teha, peaksid ettevõtted järgima transpordisektori ja eratarbijale suunatud juhtivate ettevõtete käitumist, mis on suurendanud oma käivet 20% võrra aastal 2006, 23% aastal 2008 ning 28% aastal 2009 või kinnisvaraettevõtte Skanska tegutsemist, mis on pea kahekordistanud oma käivet 1,7 miljardi euronil aastal 2009. •

Lisainfot leiata www.deloitte.com/top500

Deloitte Casual Friday - Kuidas valmistuda EURO tulekuks? Vol 2

8. oktoobril toimus selle sügise esimene Deloitte Casual Friday, mis oli Deloitte igakuiste seminaride sarja selle hooaja avalõigiks. Seekordne seminar jätkas kevadel alustatud eurole ülemineku käsitlemist, tuues kohale üle 50 teemast huvitatud tegev-, finantsjuhi ja raamatupidaja.

Teemal esinesid:

Veiko Hintsov, Deloitte Audit Eesti partner, kes rääkis raamatupidamisarvestusest ja finantsjuhtimisest euro tulekul ning mida tuleb teha ettevõtte aktsia- ja osakapitaliga.

Rein Aksalu, Pernod Ricard Estonia OÜ tegevjuht rääkis oma kogemustest eurole ülemineku ettevalmistustöödest ettevõttes.

Arne Kaasik, Columbus IT Partner ja Baltikumi müügidirektor andis oma kogemuse põhjal ülevaate eurole ülemineku projektide käigus ettetulnud praktilistest probleemidest ning riskidest.

Kokkuvõttes jäi kõlama, et tasub mõelda nõ. *out of box* ja vaadata oma ettevõtetest kaugemale. Kolmandad osapooled võivad mõjutada ja mõjutavad ettevõtte äritegevust, seega tasub lisaks oma tegevusele jälgida, kas ka teine pool kokkulepitut teeb.

Lisainformatsiooni ja materjalid leiata meie kodulehelt: www.deloitte.ee

Täname kõiki osalejaid ja kohtumiseni uutel üritustel!

Auditorteenused
Maksu- ja juriidiline nõustamine,
Riskihalduskonsultatsioonid,
Juhtimiskonsultatsioonid,
Finantsnõustamine

AS Deloitte Audit Eesti
AS Deloitte Advisory

Deloitte

Roosekrantsi 2, 10119 Tallinn Eesti Tel 640 6500 Fax 640 6503 estii@deloitteCE.com
Külastage kindlasti ka meie kodulehte www.deloitte.com/ee, kust leiata artikleid erinevatel teemadel